ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1952

Vyhlásené: 22.12.1952 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

84.

Zákon

zo dňa 11. decembra 1952

o organizácii peňažníctva.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Prvá časť.
Základné ustanovenia.

§ 1.

Štátny plán rozvoja národného hospodárstva ukladá peňažníctvu, aby vykonávalo kontrolu korunou nad výrobou a obehom tovaru, nad vykonávaním investícií, nad plnením plánu zásobovania a odbytu, nad plnením plánu zníženia vlastných nákladov a plánu produktivity práce, nad zrýchľovaním obratu obežných prostriedkov, nad uskutočňovaním zásady hospodárnosti a nad upevňovaním a dodržiavaním zásad chozrasčotu. Ukladá mu ďalej, aby bola venovaná starostlivosť vzrastu úspor pracujúcich a ich využitiu na budovanie socialistického hospodárstva. Aby peňažníctvo mohlo účinnejšie plniť všetky tieto úlohy, vykonávajú sa zmeny v jeho organizácii.

§ 2.
Peňažnú a úverovú sústavu tvoria štátne peňažné ústavy, ktorými sú

1. Štátna banka československá,
2. Investičná banka,
3. štátne sporiteľne.

§ 3.

(1) Štátna banka československá je jedinou emisnou bankou, bankou na poskytovanie krátkodobých úverov a pokladničným a zúčtovacím ústredím Československej republiky ako na území republiky tak i v styku s cudzinou.

(2) Investičná banka vykonáva financovanie investícií a poskytovanie dlhodobého úveru.

(3) Štátne sporiteľne sa starajú predovšetkým o sber peňažných úspor pracujúcich vo forme vkladov a štátnych pôžičiek a spravujú ich. Ďalšie úlohy určí im Ministerstvo financií.

§ 4.

Štátne peňažné ústavy sú samostatné právnické osoby. Neručia za záväzky štátu, okrem prípadu, že by výslovne takú záruku prevzaly. Štát ručí za záväzky štátnych peňažných ústavov, pokiaľ je tak výslovne ustanovené.

§ 5.

Ministerstvo financií môže so súhlasom vlády ponechať v činnosti niektoré doterajšie peňažné ústavy v nezmenenej právnej forme, zmeniť ich právnu formu, zrušiť ich, alebo zriadiť nové peňažné ústavy a určiť ich právnu formu.

§ 6.

(1) Štátne peňažné ústavy požívajú právnu ochranu a oprávnenie, ktoré prislúchajú národným podnikom.

(2) Výpisy z kníh štátnych peňažných ústavov sú vykonateľným exekučným titulom.

Druhá časť.
Štátna banka československá.

§ 7.

Štátna banka československá podlieha hlavnému vedeniu ministra financií.

§ 8.

Štátna banka sostavuje a predkladá návrhy úverového a pokladničného plánu ministrovi financií, ktorý ich po prejednaní predkladá na schválenie vláde.

§ 9.

(1) Štátna banka má štatutárny fond, všeobecný rezervný fond, fond základných prostriedkov a odpisový fond.

(2) Štátna banka môže so súhlasom ministra financií zriaďovať aj iné fondy.

§ 10.

(1) Štatutárny fond robí 5 miliárd Kčs a slúži na zabezpečenie záväzkov banky. Vláda môže podľa potreby štatutárny fond zvýšiť a určiť, z akých prostriedkov sa zvýšená časť štatutárneho fondu doplní.

(2) Do všeobecného rezervného fondu plynú prídely zo zisku tak dlho, až dosiahne výšku štatutárneho fondu.

§ 11.

(1) Zisk, ktorý zostane po prídeloch fondom, zriadeným podľa § 9 ods. 2, a po odpočítaní príspevkov určených zákonmi, rozdelí sa tak, že všeobecnému rezervnému fondu pripadne 50 % a 50 % sa odvedie do štátneho rozpočtu.

(2) Strata Štátnej banky sa uhradzuje z príslušných fondov; pokiaľ fondy na úhradu straty nestačia, uhradzuje ju štát.

§ 12.

Štátna banka vykonáva svoju činnosť a organizuje svoju prácu podľa zákona č. 31/1950 Sb., o Štátnej banke československej, podľa štatútu Štátnej banky, ktorý schvaľuje vláda, a tiež podľa pokynov vlády a smerníc ministra financií.

Tretia časť.
Investičná banka.

§ 13.

(1) Investičná banka prestáva byť národným podnikom a organizuje sa ako štátny peňažný ústav. Je podriadená Ministerstvu financií. Zriadi pobočky vo všetkých sídlach krajských národných výborov a tých okresných národných výborov, v obvode ktorých to rozsah investičnej činnosti vyžaduje.

(2) Organizáciu, pôsobnosť a hospodárenie Investičnej banky určí štatút, ktorý vydá vláda. Inak zostáva v platnosti zákon č. 183/1948 Sb., o Investičnej banke, v znení zákona č. 61/1950 Sb.

Štvrtá časť.
Štátne sporiteľne.

§ 14.

(1) Doterajšie ústavy ľudového peňažníctva sa premeňujú na štátne peňažné ústavy spôsobom ďalej uvedeným.

(2) Okresné sporiteľne a záložne, na Slovensku okresné sporiteľne a pokladnice, ako aj Sporiteľne a záložne v Prahe a v Brne sa premeňujú na štátne sporiteľne. Obvod a sídlo štátnej sporiteľne sú zpravidla totožné s obvodom a sídlom okresného národného výboru. Z dôvodov hospodárskej účelnosti môžu obvod a sídlo štátnej sporiteľne byť určené odchýlne; podrobnosti upraví štatút.

(3) Sporiteľne a záložne a záložne-kampeličky, na Slovensku sporiteľne a pokladnice a úverné družstvá, sa slúčia univerzálnou sukcesiou bez likvidácie so štátnou sporiteľňou v sídle príslušného okresného národného výboru a stávajú sa jej pobočkami alebo agentúrami. Pobočky majú označenie „Štátna sporiteľňa“ s udaním sídla pobočky. Obvod pobočky alebo agentúry je totožný s územím jednej alebo viacerých obcí alebo časti obce podľa určenia štátnej sporiteľne.

§ 15.

(1) Činnosť štátnych sporiteľní vedie a dozor nad nimi vykonáva Ministerstvo financií; za tým účelom sa zriaďuje na Ministerstve financií Hlavná správa štátnych sporiteľní a na Povereníctve financií Oblastná správa štátnych sporiteľní. V sídlach krajských národných výborov sa zriaďujú krajské správy štátnych sporiteľní ako strediská vedúce, plánovacie a kontrolné. Hlavná správa sostavuje jednotný rozpočet, ktorý schvaľuje minister financií.

(2) Organizáciu, pôsobnosť a hospodárenie hlavnej správy, oblastnej správy a krajských správ ako aj štátnych sporiteľní, určí štatút, ktorý vydá vláda.

§ 16.

Národné výbory, najmä krajské a okresné, spolupracujú s krajskými správami štátnych sporiteľní, napomáhajú im pri plnení ich úloh, upozorňujú ich na prípadné ich závady a nedostatky a napomáhajú ich odstraňovať. Krajské správy štátnych sporiteľní im však nie sú podriadené.

Piata časť.
Spoločné ustanovenia.

§ 17.

Ministerstvo financií určí úrokovú sadzbu z vkladov a úverov, ako aj poplatky a náhrady pri vykonávaní peňažných obchodov.

§ 18.

(1) Štátne peňažné ústavy majú výhradné právo prijímať pracovné úspory obyvateľstva na vkladné knižky (vkladné listy) v rozsahu určenom Ministerstvom financií. Za tieto vklady ručí štát.

(2) Vkladná knižka je potvrdením o prijatom peňažnom vklade, upraveným tak, aby bola z neho zrejmá výška vkladu, jeho zmeny a jeho konečný stav. Vkladná knižka je cenným papierom.

§ 19.

Anonymita vkladov je zaručená. Zprávy o vkladných knižkách a vkladoch možno podávať len v prípadoch, kde to určia zákonné predpisy.

§ 20.

Pohľadávky z vkladov na vkladné knižky a z úrokov z týchto vkladov sa premlčujú v 20 rokoch od posledného zápisu vo vkladnej knižke. Ministerstvo financií určí, v ktorých prípadoch sa štátne peňažné ústavy nemajú premlčania dovolávať.

§ 21.

Vláda môže nariadením určiť v odbore daní úľavy alebo oslobodenie pre vklady a úroky z nich.

§ 22.

Minister financií vyhlási druhy a náležitosti vkladných knižiek, spôsob výplaty z vkladných knižiek a spôsob umorovania vkladných knižiek pri strate a zničení, ako aj podmienky pre prijímanie vkladov na bežné účty a pre iné spôsoby ukladania pracovných úspor obyvateľstva.

Šiesta časť.
Zamestnanci.

§ 23.

(1) Zamestnanci štátnych peňažných ústavov sa stávajú štátnymi zamestnancami v odbore pôsobnosti Ministerstva financií.

(2) Ministerstvo financií môže prevádzať zamestnancov medzi jednotlivými štátnymi peňažnými ústavmi.

§ 24.

Zamestnanci štátnych peňažných ústavov, ako aj orgány dohliadajúce na činnosť a hospodárenie štátnych peňažných ústavov, sú povinní zachovávať mlčanlivosť vo veciach služobných. Táto povinnosť trvá i po ukončení služobného pomeru.

Siedma časť.
Prechodné a záverečné ustanovenia.

§ 25.

(1) Odbor ústavov ľudového peňažníctva v Ústrednej rade družstiev sa zrušuje. Potrebný počet zamestnancov zrušeného odboru prejde do odboru pôsobnosti Ministerstva financií, ktoré určí ich zaradenie.

(2) Orgány ústavov ľudového peňažníctva, najmä predstavenstvá, dozorné rady a dočasné správy sa zrušujú.

§ 26.

(1) Povinnosť orgánov bývalých ústavov ľudového peňažníctva, najmä členov predstavenstva, dozornej rady a dočasných správ, zachovávať služobné tajomstvo a ich zodpovednosť za škody spôsobené neplnením povinností zostávajú nedotknuté.

(2) Nároky z členských podielov bývalých členov ústavov, ktorých sú štátne sporiteľne právnymi nástupcami, budú usporiadané v prípadoch a spôsobom, ktoré určí minister financií smernicami.

§ 27.

Na návrh štátneho peňažného ústavu vykonajú súdy zápis vlastníckych a iných práv pre československý štát (príslušný štátny peňažný ústav) s odvolaním sa na tento zákon.

§ 28.
Zrušujú sa všetky predpisy, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom, najmä

1. ustanovenia §§ 16 až 24 zákona č. 143/1930 Sb., o Poštovej sporiteľni, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich,
2. zákon č. 181/1948 Sb., o organizácii peňažníctva, s výnimkou § 7 ods. 3, §§ 9 až 11, §§ 14 až 16 a §§ 18 až 21,
3. ustanovenia §§ 16 a 17 zákona č. 187/1948 Sb., o Ústrednej rade družstiev,
4. zákon č. 229/1949 Sb., o vkladných knižkách,
5. ustanovenia §§ 5 a 12 a §§ 14 až 16 zákona č. 31/1950 Sb., o Štátnej banke československej.

§ 29.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1953; vykoná ho minister financií.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kabeš v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.